

RAPPORT

Handreiking voor het toepassen van de Sociaaleconomische Impact Scan (SEIS)

2026

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
	1.1 aanleiding	3
	1.2 Doel	3
	1.3 Kern van de methode	3
	1.4 Afbakening	4
	1.5 Opbouw rapport	4
2	De Sociaaleconomische Impact Scan	5
	2.1 De SEIS als onderzoeksmethode	5
	2.2 De SEIS als gesprekstool	7
3	Aanpak en werkwijze	8
	3.1 Overzicht van de stappen	8
	Stap 1: Probleem- en doelanalyse	8
	Stap 2: Stakeholderanalyse	9
	Stap 3: Literatuurstudie	9
	Stap 4: Participatieve sessie voor onderste helft SEIS	9
	Stap 5: Literatuurstudie	9
	Stap 6: Participatieve sessie voor bovenste helft SEIS	9
	Stap 7: Analyse	10
	Stap 8: Weging en prioritering	10
	Stap 9: Aanbeveling en conclusie	10
4	Het organiseren van de sessies	11
	4.1 Verloop van de sessies	11
	4.2 Voorbereiding	12
	4.2.1 Tijd en locatie reserveren	12
	4.2.2 Deelnemers uitnodigen	12
	4.2.3 Rollen in de sessie	13
	4.2.4 Materialen per sessie	13
	4.3 inhoud	13
5	Conclusie en aandachtspunten	14
	Bronnen	15
	Bijlagen en materialen	16
	Bijlage 1: SEIS Schema	16
	Colofon	20

1 Inleiding

1.1 aanleiding

Deze handreiking is geschreven ten behoeve van het in kaart brengen van de sociaaleconomische effecten van Nature-based Solutions (NbS) door middel van de Sociaal-Economische Impact Scan (SEIS). De SEIS kan gebruikt worden als methode om de sociaaleconomische effecten van NBS vroegtijdig inzichtelijk te maken. Dit kan als input fungeren voor beleidsmakers, project-medewerkers en andere professionals in de waterbouw. Deze handreiking geeft een stappenplan om de SEIS methode uit te voeren. Dit is dus een hulpmiddel om de SEIS beschikbaar te maken voor breder gebruik.

1.2 Doel

Doel van de handreiking is het operationeel maken van de Sociaaleconomische Impact Scan, zodat de gebruikers deze op uniforme en participatieve wijze uit kunnen voeren ten behoeve van NBS maatregelen voor wateropgaven. De methode voorziet gebruikers van een werkwijze om samen te komen tot een sociaaleconomische impactscan op maatregelniveau.

De handreiking is opgesteld om gebruikers te helpen met een efficiënte opzet en uitvoering van de methodiek. De handreiking beoogt een eenduidige en correcte toepassing zodat de resultaten van de aanpak vergelijkbaar zijn voor verschillende maatregelen en toepassingen.

1.3 Kern van de methode

Kern van de methode voor de SEIS zijn sessies met experts. In deze sessies worden verschillende velden van het SEIS schema gevuld met expertise en ervaring van deskundigen uit de regio. Alvorens het organiseren van sessies wordt er literatuuronderzoek gedaan naar de maatregel (NBS) en de sociaaleconomische effecten. Vervolgens worden in de sessies verwachte sociaaleconomische effecten aan de hand van 'SEIS-schema's' op een gestructureerde manier opgehaald, onderbouwd en worden aandachtspunten geformuleerd voor beleid. Literatuurstudie en participatieve sessies vullen elkaar aan. Aan de hand van informatie die in de sessies wordt opgehaald, hebben gebruikers een overzicht van verwachte maatregelspecifieke sociaaleconomische effecten. Aannames die in de sessie zijn gemaakt over effecten kunnen in een vervolgstap verder worden onderbouwd. Ook kan er aan de hand van de uitkomsten gewerkt worden aan narratieven die gebruikt kunnen worden naargelang het doel van de gebruiker.

Het ontwikkelen van een narratief gaat over het vertellen van het juiste verhaal. De focus die binnen de PAGW ligt op ecologische kenmerken wordt verbreed naar hoe er met NbS wordt bijgedragen aan de bredere welvaart. Dit maakt de maatregelen aantrekkelijker voor beleidsmakers en andere sectoren.

1.4 Afbakening

Deze handreiking beschrijft de manier om tot een Sociaal-Economische Impact Scan van gebiedsgerichte maatregelen te komen. Aansluitend komt een rapport beschikbaar waarin de SEIS methode is getest op en toegepast voor het onderbouwen van twee verschillende Nature Based Solutions; Concept Keteldelta en het Integrale Meergeulenconcept in de Waal. Deze cases zijn beschreven in het rapport “Sociaaleconomische meerwaarde van NBS bij PAGW systeemmaatregelen Meergeulenconcept en IJssel-Vechtdelta” (Speijer, Nijmeijer, Meulman, Reinhard, 2026). De ervaringen die zijn opgedaan in de sessies en het proces hebben geleid tot aanscherping van de methode om beter aan te sluiten op de behoefte van de ministeries of andere gebruikers.

Voor wie geïnteresseerd is in de achtergrond van de SEIS methode wordt er verwezen naar het rapport “Sociaaleconomische Impact Scan (SEIS): Tool voor inventarisatie van sociaaleconomische effecten van NBS” (Speijer, Meulman, van den Broek, 2026).

In vervolgonderzoek wordt de SEIS methode verder aangescherpt om (nog) dieper inzicht te geven in de sociaaleconomische effecten van NbS. Daarbij wordt onder andere gekeken naar de mogelijkheden om de sociaaleconomische effecten te kwantificeren. Verwacht wordt dus dat de handreiking na de volgende fase aangescherpt wordt met nieuwe bevindingen.

1.5 Opbouw rapport

De methode - de SEIS- is beschreven in hoofdstuk 2. In hoofdstuk 3 wordt de aanpak en werkwijze beschreven en in hoofdstuk 4 de organisatie van de werksessies.

2 De Sociaaleconomische Impact Scan

2.1 De SEIS als onderzoeksmethode

Om sociaaleconomische effecten van systeemmaatregelen vroegtijdig in kaart te brengen, wordt de Sociaal-Economische Impact Scan (SEIS) gebruikt (NL2120, 2026). Deze methode is ontwikkeld binnen NL2120 – een programma waarin wetenschap, bedrijfsleven, overheden, natuurorganisaties en onderwijs samenwerken om kennis op te doen over natuurlijke oplossingen (NbS) om deze op te kunnen schalen. De SEIS geeft inzicht in welke sociaaleconomische effecten optreden bij een oplossing voor een ruimtelijke maatschappelijke opgave. Een SEIS biedt mogelijkheden om de sociaaleconomische effecten van een “groene” natuurlijke oplossing (hierna NbS genoemd) met de effecten van een conventionele civieltechnische, ofwel “grijze” oplossing (hierna civieltechnische oplossing genoemd) te vergelijken. Daarnaast kan men, indien gewenst, de kwalitatieve analyse verder onderbouwen met kwantitatieve gegevens in bijvoorbeeld een MKBA.

De SEIS onderscheidt zich van bestaande methoden (bijvoorbeeld MKBA) doordat er al in een vroege fase van planontwikkeling inzicht kan worden gegeven in sociaaleconomische effecten van het plan. Daarnaast is deze methode in relatief korte tijd uit te voeren en minder duur dan een MKBA. Om (op een later moment) de effecten te kunnen kwantificeren worden waar mogelijk handvatten gegeven voor de benodigde data en methoden om die kwantificering mogelijk te maken. Dit biedt mogelijk een opstap richting het uitvoeren van een MKBA in een later stadium.

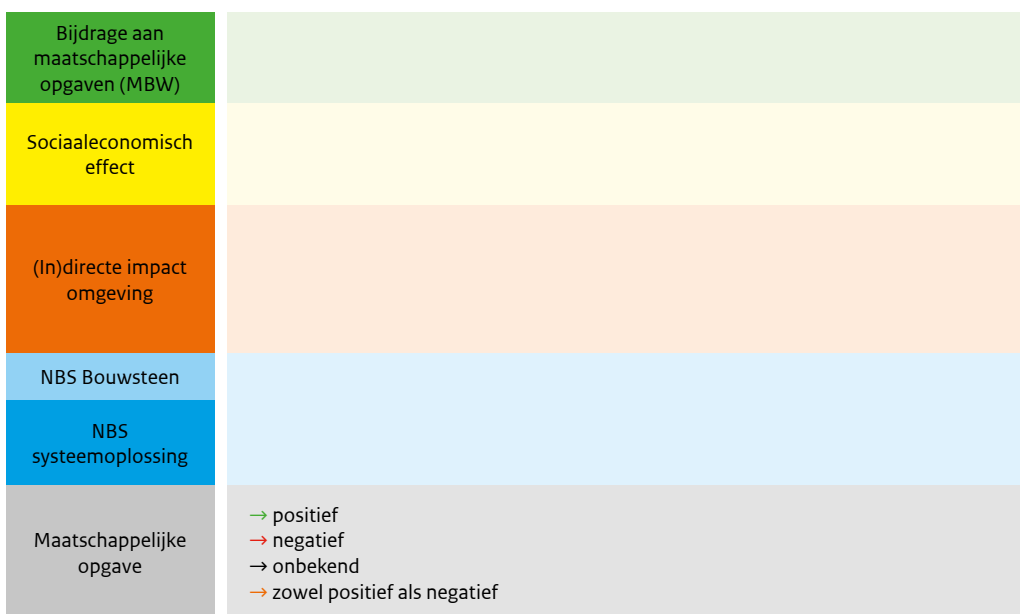
De SEIS schetst hoe een oplossing voor een ruimtelijke maatschappelijke opgave (via een NbS of civieltechnische oplossing) kan leiden tot een breed scala aan sociaaleconomische effecten en daarmee bijdraagt aan het oplossen van verschillende maatschappelijke opgaven (uitgedrukt in brede welvaart thema's). De scan brengt brede sociaaleconomische effecten visueel in beeld. In een (SEIS) schema wordt stapsgewijs inzichtelijk gemaakt hoe activiteiten kunnen leiden tot effecten op brede welvaart. In de methode wordt een SEIS uitgewerkt voor zowel een NBS als civieltechnische oplossing. Hiermee kan inzicht worden gegeven in het verschil in sociaaleconomische effecten van beide oplossingen. Hierbij worden de volgende stappen onderscheiden:

- Maatschappelijke opgave: De huidige situatie waar een maatschappelijk probleem wordt beschreven.
- Systeemoplossingen en bouwstenen. Er wordt zowel een NBS als civieltechnische oplossing voor de maatschappelijke opgave geïdentificeerd.
  - Bouwstenen zijn ruimtelijke ingrepen/maatregelen op het laagst aggregatie niveau. Een systeemoplossing bestaat uit meerdere bouwstenen
  - Systeemoplossing: samenhangende set van bouwstenen. Meerdere systeemoplossingen kunnen bijdragen aan het oplossen van de maatschappelijke opgave
- (in)directe impact op de omgeving: De impact die de bouwsteen heeft op de omgeving waarin deze plaatsvindt. Dit betreft zowel directe als indirecte impact op de leefomgeving waarin de NBS Bouwsteen wordt uitgevoerd.
- Sociaaleconomische effecten: Doorwerking van de (in)directe impact op breed sociaaleconomisch niveau.

- Bijdrage aan brede welvaart: Welke impact hebben de sociaaleconomische effecten op Brede Welvaart. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van de acht thema's van Brede Welvaart zoals gebruikt in de Monitor Brede Welvaart van het CBS.

Figuur 1 geeft een schematische weergave van de stappen van de SEIS. Het sjabloon wordt van onder naar boven ingevuld.

Figuur 1: Sjabloon voor Sociaaleconomische Impact Scan (voor NBS)

De verbanden tussen de onderdelen worden aangegeven door middel van pijlen die groen (voor een positief effect op de maatschappij), rood (voor een negatief effect op de maatschappij), geel (voor een positief en negatief effect) of grijs (voor een neutraal effect) zijn om de effecten te duiden. De verbanden tussen de maatschappelijke opgaven, NBS systeemoplossing/civieltechnische oplossing en NBS bouwsteen/grijze bouwsteen zijn aangegeven met zwarte pijlen: dit beschouwen we als de koppeling tussen de maatschappelijke opgaven en de oplossing die hierbij gekozen kan worden.

In het (SEIS) schema worden verbanden tussen een oplossing en effecten op verschillende fysieke niveaus weergegeven. Dit heeft als doel om inzichtelijk te maken hoe bepaalde activiteiten kunnen leiden tot impact op maatschappelijk niveau. Het schema kan worden ingevuld op basis van projectdocumentatie en andere relevante literatuur. Om een volledig en gedragen beeld van de situatie te krijgen, wordt aangeraden sessies met verschillende stakeholders te organiseren om het SEIS schema te valideren en aan te scherpen. Idealiter worden de relaties in het schema wetenschappelijk onderbouwd in (aanvullend) onderzoek, waar mogelijk kwantitatief.

Voor elke oplossing wordt een aparte SEIS ingevuld: bij het vergelijken van een NBS met civieltechnische oplossing, worden twee SEIS schema's gemaakt. Door het schema in te vullen voor zowel een NBS als een civieltechnische oplossing kunnen de sociaaleconomische effecten van deze oplossingen vergeleken worden.

Voor meer inhoudelijke informatie over de SEIS kunnen het rapport “Sociaaleconomische meerwaarde van NBS bij PAGW systeemmaatregelen Meergeulenconcept en IJssel-Vechtdelta” (Speijer, Nijmeijer, Meulman, Reinhard, 2026) en “Sociaaleconomische Impact Scan (SEIS): Tool voor inventarisatie van sociaaleconomische effecten van NBS” (Speijer, Meulman, van den Broek, 2026) gelezen worden.

2.2 De SEIS als gesprekstoel

Naast het gebruik van de SEIS als onderzoeksmethode zoals hierboven beschreven, kan de SEIS ook effectief ingezet worden als gesprekstoel. Op deze manier helpt de SEIS om verhalen op tafel te krijgen over geplande maatregelen.

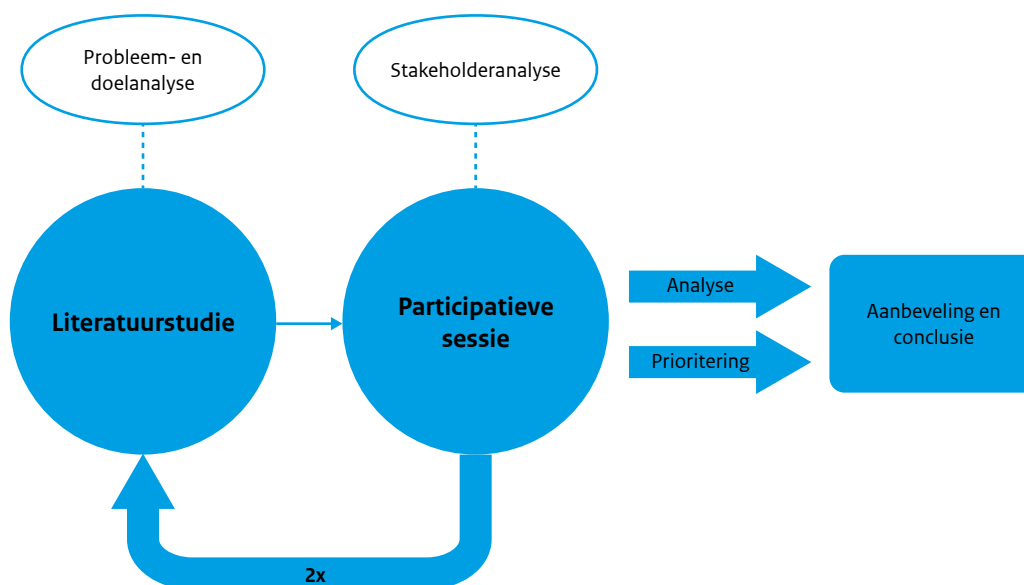
Een op basis van literatuurstudie ingevulde SEIS kan in een korte bijeenkomst getoond worden aan experts. Aan de hand van deze SEIS kan een gesprek geïnitieerd worden over de positieve en negatieve sociaaleconomische effecten van een NbS maatregel. Dit is een laagdrempelige manier van het inzetten van de SEIS waarbij het niet draait om een volledig correct ingevuld model maar om het op gang brengen van een gesprek over de impact van de NbS breder dan de ecologische impact. Vaak zijn dit onderbelichte aspecten die de NbS aantrekkelijk maken voor beleidsmakers. Daarom is het van belang om een breder verhaal te kunnen vertellen over de NbS. Deze bredere verhalen noemen we narratieven. Deze verhalende structuren worden ingezet in de communicatie rondom de maatregelen om de complexe situaties te kaderen, te verklaren en te beïnvloeden.

3 Aanpak en werkwijze

3.1 Overzicht van de stappen

De werkwijze om tot een complete SEIS te komen wordt in dit hoofdstuk stapsgewijs doorlopen. Het rapport «Sociaaleconomische meerwaarde van NbS bij PAGW systeemmaatregelen Meergeulenconcept en IJssel-Vechtdelta» wordt hierin als voorbeeld gebruikt. De praktijk rondom het organiseren van de sessies wordt beschreven in hoofdstuk 4: «het organiseren van de sessies».

- Stap 1: probleem- en doelanalyse
- Stap 2: stakeholderanalyse
- Stap 3: literatuurstudie
- Stap 4: participatieve sessie voor onderste helft SEIS (zie hf 4)
- Stap 5: literatuurstudie
- Stap 6: participatieve sessie voor bovenste helft SEIS (zie hf 4)
- Stap 7: analyse
- Stap 8: weging en prioritering
- Stap 9: aanbevelingen en conclusie

Stap 1: Probleem- en doelanalyse

Bepaal eerst het probleem en doel om de onderzoeksvraag helder te krijgen.

1. Probleemanalyse:

- **Definieer het probleem:** dit is het ruimtelijke maatschappelijke probleem waar een oplossing voor moet worden gevonden. Dit kan gedaan worden aan de hand van een expertsessie en een literatuurstudie. In de praktijk krijgen conventionele civieltechnische oplossingen, zoals dijkversterkingen, nog vaak de voorkeur boven NbS bij het oplossen van ruimtelijke maatschappelijke opgaven. Een belangrijke reden hiervoor is dat de waarde van NbS, en vooral hun sociaaleconomische effecten, lastig te kwantificeren en zichtbaar

te maken zijn. Hoewel aangenomen wordt dat NbS positieve bijdragen leveren aan brede welvaart, ontbreekt gedetailleerde kennis over de sociaaleconomische effecten van zowel NbS als civieltechnische oplossingen.

2. Doelanalyse:

- **Formuleer de doelstelling:** beschrijf met welk doel de analyse wordt uitgevoerd.
  - Het beter in beeld brengen van de sociaaleconomische effecten van de (natuurlijke) oplossing.
- **Beschrijf het belang van de analyse:** beschrijf waarom het belangrijk is om dat doel te bereiken.
  - Dit helpt draagvlak voor NBS oplossingen te vergroten.

3. Onderzoeksvraag:

- **Bepaal de onderzoeksvraag:** kom door middel van bovenstaande stappen tot de kern. Welke vraag wil je beantwoorden door middel van de analyse?
  - Wat zijn de sociaaleconomische effecten van de maatregel?

Stap 2: Stakeholderanalyse

Het is belangrijk om een goed overzicht te hebben van de stakeholders die te maken hebben met de maatregelen. Dit is van belang voor het uitnodigen van de juiste stakeholders voor de expertsessies. Daarnaast is het van belang voor de analyse om alle belanghebbenden in zicht te hebben. Hierdoor is er een totaalbeeld van de betrokken sectoren waarop de maatregelen mogelijk effect hebben.

Een gedegen stakeholderanalyse kan gedaan worden aan de hand van de handreiking stakeholderanalyse (kennisknooppunt participatie, 2020).

Stap 3: Literatuurstudie

De literatuurstudie voedt de SEIS alvorens de eerste sessie wordt georganiseerd. Dit zorgt ervoor dat de sessie zo efficiënt mogelijk kan worden ingericht en de onderzoekers goed op de hoogte zijn.

Stap 4: Participatieve sessie voor onderste helft SEIS

Zie hoofdstuk 4 voor de volledige aanpak voor het organiseren van de participatieve sessies. De sessie dient ervoor om de resultaten uit de literatuurstudie aan te vullen, te verbeteren of te bevestigen. De maatschappelijke opgave, de systeemoplossing, en de bouwstenen worden doorlopen. Hierbij waren experts aanwezig met expertise op het gebied van de systeemmaatregel.

Het is van belang om de resultaten uit de sessie terug te koppelen aan de deelnemers.

Stap 5: Literatuurstudie

De literatuurstudie voedt de SEIS alvorens de tweede sessie wordt georganiseerd.

Stap 6: Participatieve sessie voor bovenste helft SEIS

Zie hoofdstuk 4 voor de volledige aanpak voor het organiseren van de participatieve sessies. De (in)directe impact omgeving, de sociaaleconomische effecten, en de bijdrage aan de maatschappelijke opgave worden doorlopen. Hierbij zijn experts uitgenodigd met specifieke expertise in sociaaleconomische effecten en brede welvaartsindicatoren.

Het is van belang om de resultaten uit de sessie terug te koppelen aan de deelnemers ter bevestiging van de resultaten en om eventuele feedback te verwerken. Hierdoor wordt het rapport later beter gedragen.

Stap 7: Analyse

Op basis van de literatuurstudies en de sessies wordt een analyse gedaan van het ingevulde schema van de Sociaaleconomische Impact Scan. Per effect wordt beschreven wat de verbanden tussen de effecten zijn en hoe die in vervolgstappen gekwantificeerd kunnen worden.

Stap 8: Weging en prioritering

Niet alle effecten zijn even belangrijk. In deze stap worden de prioritaire uitkomsten bepaald en wordt daarbij ook aangegeven waar dit op gebaseerd is. Dit helpt om een selectie te maken van de belangrijkste uitkomsten.

Stap 9: Aanbeveling en conclusie

Op basis van de uitkomsten in stap 8 wordt een conclusie getrokken van de belangrijkste sociaaleconomische effecten van de NBS maatregel en hoe dat zich verhoudt tot alternatieven die niet NBS zijn.

4 Het organiseren van de sessies

Zoals genoemd worden er per casus twee sessies met experts georganiseerd. In de eerste sessie wordt gefocust op het onderste deel van het SEIS schema. Hierin worden de NBS en civieltechnische oplossing vastgesteld en de (in)directe effecten op de omgeving besproken. In de tweede sessie ligt de focus op het bovenste deel van het SEIS schema, dat gaat over de sociaaleconomische effecten van die omgevingseffecten en de doorwerking naar brede welvaartsthema's. Hieronder wordt stap voor stap uiteengezet hoe een sessie te organiseren

4.1 Verloop van de sessies

Binnen elke sessie wordt de volgende globale opzet gevolgd. Deze opzet van ongeveer drie uur is passend voor het analyseren van twee maatregelen. Stap twee en drie kunnen iteratief worden uitgevoerd totdat alle maatregelen zijn geanalyseerd. Hoe bekender deelnemers zijn met de aanpak, hoe meer maatregelen in dezelfde tijdsduur kunnen worden doorlopen.

Globale opzet sessie 1 (3 uur)	
Stap 1: introductie <i>20 min</i>	Deelnemers maken kennis met elkaar, communicatie over aanleiding en doel van de bijeenkomst, uitleggen van de methode en afbakenen van de analyse.
Stap 2: inventariseren en onderbouwen per schema-laag en per maatregel <i>60 min per maatregel (2x)</i>	In de eerste sessie wordt gestart met het aanscherpen van de NbS en civieltechnische oplossing. De (in) directe ruimtelijke effecten daarvan bepalen. Deelnemers aan deze sessie worden uitgenodigd op basis van expertise daarop. Werken met een SEIS-schema op posterformaat (A0-formaat) waarop deelnemers de onderste helft van het schema in- of aanvullen door het plakken van post-its. Plenaire discussie, waarbij aannames en onderbouwing van effecten en hun onderlinge verbanden expliciet worden gemaakt.
Stap 3: conclusies en aandachtspunten <i>30 min</i>	Opgestelde SEIS-schema samenvatten en controleren bij de deelnemers of de maatregelen en impact op de omgeving goed zijn weergegeven.
Stap 4: afronding <i>10 min</i>	Afsluiten van de sessie en planning maken voor de volgende sessie of andere vervolgstappen overeenkomen.
Globale opzet sessie 2 (3 uur)	
Stap 1: introductie <i>20 min</i>	Deelnemers maken kennis met elkaar, communicatie over aanleiding en doel van de bijeenkomst, uitleggen van de methode en afbakenen van de analyse.

Globale opzet sessie 2 (3 uur)	
Stap 2: inventariseren en onderbouwen per schema-laag en per effect <i>60 min per maatregel (2x)</i>	Maken van een brede inventarisatie van de verwachte sociaaleconomische effecten die door de maatregel in het gebied zullen optreden. Hier worden deelnemers uitgenodigd met brede sociaaleconomische en maatschappelijke expertise. Werken met een SEIS-schema op posterformaat (A0-formaat) waarop deelnemers sociaaleconomische effecten in- of aanvullen door het plakken van post-its (bovenste helft van het schema). Plenaire discussie, waarbij aannames en onderbouwing van effecten en hun onderlinge verbanden expliciet worden gemaakt.
Stap 3: conclusies en aandachtspunten <i>30 min</i>	Opgestelde SEIS-schema samenvatten en controleren bij de deelnemers of de verwachte sociaaleconomische effecten van de maatregel goed zijn weergegeven.
Stap 4: afronding <i>10 min</i>	Afsluiten van de sessie en vervolgstappen overeenkomen.

4.2 Voorbereiding

4.2.1 Tijd en locatie reserveren

Voor een sessie moet voldoende tijd worden uitgetrokken. Uit de ervaring is gebleken dat deelnemers eerst bekend moeten raken met de aanpak, voordat zij goed hun inbreng kunnen leveren over de effecten van een maatregel. Gaandeweg raken deelnemers meer bekend met de aanpak en zal het doorlopen van één maatregel sneller gaan. Om de energie in de sessies hoog te houden, wordt per sessie een tijdsduur van ongeveer tweeënhalf/drie uur aangeraden. Per sessie kunnen dan twee maatregelen (NbS en civieltechnisch) besproken worden, afhankelijk van de voortvarendheid van de groep en hun bekendheid met de methode, de maatregel en het gebied. Om een hoge opkomst te borgen, dienen de sessies ruim van tevoren ingepland te worden. Ook is het nodig een locatie te reserveren. De methode leent zich niet voor een online of hybride setting.

4.2.2 Deelnemers uitnodigen

De deelnemers aan de sessie zorgen ervoor dat gebiedsspecifieke kennis wordt ingezet om de sociaaleconomische effecten van een maatregel(pakket) te bepalen. Wie deelneemt aan sessies wordt bepaald op basis van de maatregelen, het gekozen gebied en schaalniveau. Raadpleeg hiervoor de stakeholderanalyse. Er zit een verschil in de expertise die benodigd is per sessie. Dit vraagt om het nauwkeurig uitnodigen van deelnemers. In sessie 1 zijn deelnemers nodig met gebiedskennis die bekend zijn met de specifieke NbS maatregel en deelnemers die bekend zijn met de civieltechnische maatregel. In sessie 2 wordt er juist gezocht naar experts die zicht hebben op de bredere maatschappelijke opgave en sociaaleconomische impact. Om het onderzoek zo tijdsefficiënt mogelijk te doen is het van belang om de deelnemers zo vroeg mogelijk in het proces uit te nodigen en de momenten vast te leggen. De beschikbaarheid van de experts is de belangrijkste succesfactor van het onderzoek. Ook is het aan te raden om vooraf informatie over de methode en een, op basis van literatuurstudie, ingevulde SEIS op te sturen. Hierdoor is de informatie voor de deelnemers van de sessie niet nieuw.

4.2.3 Rollen in de sessie

In de sessie vervult bij voorkeur de organisatiecommissie de volgende functies: **Gespreksleider**. Zit de bijeenkomst voor, zorgt ervoor dat de methode wordt gevolgd en borgt dat een zinvolle discussie wordt gevoerd waarmee een SEIS-schema van de maatregel wordt opgesteld. De gespreksleider moet:

- Kennis hebben over het toepassen van de methode (kan via een training)
- Ervaring hebben als facilitator en goed kunnen 'timekeeping'
- Om kunnen gaan met gevoeligheden en stevig in de schoenen staan
- Enige inhoudelijke kennis hebben van de maatregel(en) en de context van
- NBS
- Onafhankelijk zijn van de maatregel(en)

'Maatregel-eigenaar'. Beschrijft tijdens de introductie de maatregel(en) waarvan de effecten worden besproken en specificeert het gebied waar de maatregelen worden toegepast. Vragen over de definitie en invulling van de maatregel kunnen door deze persoon worden beantwoord. Dit is bij voorkeur een medewerker uit het gebied.

Notulist. Houdt tijdens de bijeenkomst de verslaglegging bij en werkt deze naderhand uit. Het verslag bestaat in ieder geval uit het ingevulde SEIS-schema met een toelichting, conclusies en aandachtspunten voor de gebruikers.

4.2.4 Materialen per sessie

Voorzien van de volgende materialen:

- 2x Geprint start SEIS-schema per maatregel op A0-posterformaat
- Post-its voor de deelnemers
- 'Parkeerflap': leeg A0 vel
- Stiften en pennen in groen, rood, grijs en geel
- Beamer en laptop voor presentatie

4.3 inhoud

Zie rapport "Sociaaleconomische meerwaarde van NBS bij PAGW systeemmaatregelen Meergeulenconcept en IJssel-Vechtdelta» voor voorbeelden van de stap-voor-stap ingevulde SEIS schema's.

5 Conclusie en aandachtspunten

De Sociaal-Economische Impact Scan (SEIS) is een methode die de sociaal-economische effecten van Nature-based Solutions (NbS), onder andere in waterbeheer vroegtijdig in kaart brengt. Het doel is om beleidsmakers en professionals een gestandaardiseerde, participatieve werkwijze aan te bieden om de effecten van NbS te analyseren en te vergelijken met conventionele civieltechnische oplossingen. De SEIS bestaat uit literatuuronderzoek en participatieve sessies met experts, waarbij sociaaleconomische effecten visueel worden weergegeven in een schema. Deze methode biedt niet alleen inzicht in de effecten van verschillende oplossingen op maatschappelijke opgaven, maar helpt ook bij het ontwikkelen van narratieven die de bredere impact van NbS op welvaart communiceren.

Deze handreiking dient als hulpmiddel voor gebruikers die de sociaaleconomische effecten van Nature-based Solutions inzichtelijk willen maken op verschillende momenten van abstractie van een maatregel en die willen vergelijken met een civieltechnische oplossing.

Bronnen

Speijer, Meulman en van den Broek (2026) “Sociaaleconomische Impact Scan (SEIS): Tool voor inventarisatie van sociaaleconomische effecten van NBS”. Achtergrondstudie

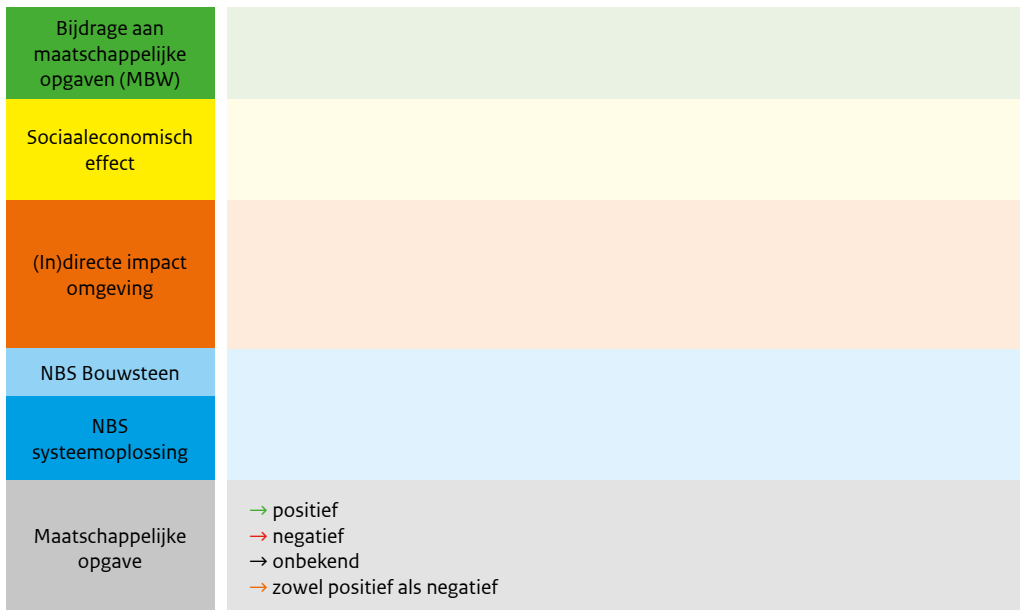
NL2120 – te verschijnen in 2026 op www.NL2120.nl

Speijer, Nijmeijer, Meulman, Reinhard, Birker en Folkert (2026). “Sociaaleconomische meerwaarde van NBS bij PAGW systeemmaatregelen Meergeulenconcept en IJssel Vechtdelta”

Stakeholderanalyse - kennisknooppunt participatie. (z.d.). Kennisknooppunt Participatie. <https://www.kennisknooppuntparticipatie.nl/aan-de-slag/stakeholderanalyse1/default.aspx>

Bijlagen en materialen

Bijlage 1: SEIS Schema

Colofon

Deze publicatie kwam tot stand binnen NL2120: een kennis- en innovatieprogramma waarin wetenschap, bedrijfsleven, overheid, natuurorganisaties en onderwijs samenwerken aan een klimaatbestendige en natuurlijke inrichting van Nederland door het opschalen van Nature-based Solutions.

NL2120 • Utrechtseweg 9 • 3811 NA Amersfoort •
The Netherlands • info@nl2120.nl • www.nl2120.nl